

FELHÍVÁS

Jelentkezési
határidő:

november 14.
hétfő

“NAGY-MAGYARORSZÁG VÉGNAPJAI”

Forradalmak és békerendszerek az első világháború után

Kreatív történelmi-művelődéstörténeti vetélkedő középiskolás diákok számára

A versenyre a Politikatörténeti Intézet [Hadszintér és hátország](#) projektjének keretében kerül sor, amelynek célja, hogy a közönséget, a társadalmat is bevonja programjaiba, lehetővé téve az első világháború helyi, sőt akár családi emlékezetének bekapcsolását a szélesebb közösségi emlékezetbe. Mivel a „tömegek háborújának” a katonák mellett a hátország is aktív részese volt, [korábbi vetélkedőink](#) mindkettőre nagy hangsúlyt helyeztek, kreatív feladatokkal (újságszerkesztés, blogírás, interjúkészítés) segítve a játékos tanulást.

KONCEPCIÓ

„Kísértet járja be Európát, a kommunizmus kísértete” – írta 1848-ban Marx, és úgy tűnt, hetven évvel később valóra válik a vörös prófécia. Az 1917-es oroszországi bolsevik forradalom megrengette a világot – az USA hadba lépése mellett ezzel kezdődött a 20. század. 1918 őszén pedig évszázados dinasztiák alatt omlottak össze a trónok a világháborús vereség hatására. A „régis világ” uralkodói és arisztokrata politikusai helyett maguk intézkedő katonák és munkástanácsok láttán sokan gondolták, hogy a felfordulás mögött csak egy világösszeesküvés állhat. Ők sötét hotelszobák mélyén rubeleiket számoló kaftános kísérteteket kezdtek vizionálni, mint Tormay Cécile a *Bujdosó* könyvében. Mások belátták, hogy ami Budapesten történt az őszirózsás forradalommal, az „csak a szociális világforradalom” „világprocesszusának” „egy helyi részlete” – ahogy Apponyi Albert írta a földosztó „vörös grófnak”, Károlyi Mihálynak. 1918 végén az értelmiség nagy része meg volt győződve, hogy a Nyugatnak bealkonyult és mostantól Keletről „jön a fény”. Azonban a várt világforradalom mégse tört ki. Az elszigetelt Tanácsköztársaság is megbukott 1919-ben, mindössze 133 nap után. 1920-ban pedig Apponyi nem a „szociális világforradalom”, hanem a „jaj a legyőzötteknek” világprocesszusát tapasztalhatta meg a párizsi békekonferencián. „Miért hagytuk, hogy így legyen?” – énekelte az Illés együttes. Elkerülhetetlen volt-e a trianoni béke? Lett volna-e lehetőség a fegyveres ellenállásra? És ha teljesen átütő a Tanácsköztársaság Vörös Hadseregének északi hadjárata, akkor megmaradt volna-e Nagy-Magyarország, vagy hazánk egy szocialista szövetségi köztársaságként olvadt volna bele a Szovjetunióba? Játékos és kreatív vetélkedőnkől a diákok nem csak azt tudhatják meg, hogy a tojásos nokedli és a meggybefőtt volt Kun Béla kedvenc étele, de ezekre a sokkal fontosabb kérdésekre is választ kaphatnak.

LEBONYOLÍTÁS

A verseny formája csapatverseny: a középiskolás korosztályból négyfős csapatok jelentkezését várjuk Magyarországról és a határon túli magyar iskolákból. A csapatok tagjai egy iskolából kerüljenek ki, de nem szükséges, hogy egyazon osztályba járjanak. A verseny három **írásbeli fordulóból** és egy szóbeli döntőből áll. A Budapesten megrendezendő döntőben az addigi fordulókön legtöbb pontot szerzett hat csapat méri össze tudását.

Az első három forduló feladatait a csapatok elektronikusan kapják meg, elektronikusan kell beküldeniük a megoldásokat, és így ismerik meg fordulónként az eredményeket. Az írásbeli feladatok megoldásához bármilyen segítséget igénybe vehetnek a versenyzők, de az elemzést, önálló megfigyelést igénylő kérdések megválaszolásánál érdemes önállóan dolgozniuk, mert az írásbelin végzett saját munkák, tapasztalatok jó alapot adnak a szóbeli döntőre.

Várható feladattípusok: plakátkészítés a korszak jellemző vizuális kézejegyeinek felhasználásával, korhű levélírás korabeli (még nem publikált) levéltöredékek alapján, lexikális totó, interjúkészítés, érveléstechnikai feladatok, az érem két oldala: hadvezér és közkatona, életút-prezentáció, történelmi film elemzésén alapuló portrékészítés és propaganda-elemzés, stb.

TEMATIKA

1. forduló: 1917-1918 (háborús és hátországi események + orosz forradalom)

2. forduló: 1918-1919 (háború utáni forradalmak, tanácsköztársaságok, pl. Berlin, Magyarország)

3. forduló: 1919-23 (békekonferencia, békék)

Döntő: új felkészülést nem igényel, a korábban megismert szakirodalom, forrásanyag, valamit a levelező fordulóban elkészített feladatmegoldások felhasználását és ismeretét várja el a versenyzőktől.

MENETREND

Jelentkezési határidő: 2016. november 14. hétfő

I. forduló beküldési határideje: 2016. december 12. hétfő

II. forduló beküldési határideje: 2017. január 23. hétfő

III. forduló beküldési határideje: 2017. február 27. hétfő

A döntőbe került csapatok névsorának kihirdetése: 2017. március 13. hétfő

Döntő: 2017. április 8. szombat

DÍJAZÁS

A döntőbe került hat legjobb csapat jutalma könyvutalvány az alábbi értékben:

I. helyezett:	60 000 forint	III. helyezett:	20 000 forint
II. helyezett:	40 000 forint	IV-VI. helyezett:	10 000 forint

JELENTKEZÉS

Kérjük, töltsék ki a honlapunkról [ide kattintva](#) letölthető **jelentkezési lapot**, és e-mailen juttassák el hozzánk a politikatorneneti@gmail.com címre. Az **5000.- Ft-os nevezési díjat** a Politikatörténeti Intézet alábbi számlaszámára kérjük befizetni az **első forduló beküldési határidejéig**: 12001008 – 00102946 – 00100005. A befizetésről számlát állítunk ki.

A **nevezési díj** fejében a csapatok megkapják az alábbi köteteket:

[Hajdu Tibor: Ki volt Károlyi Mihály?](#) (Napvilág Kiadó, 2012)

[Kérdések és válaszok az I. világháborúról](#) (Napvilág Kiadó, 2013)

AJÁNLOTT SZAKIRODALOM

Első világháború:

[HADSZÍNTÉR ÉS HÁTORSZÁG honlap](#)

[HADSZÍNTÉR ÉS HÁTORSZÁG facebook oldal](#)

Kérdések és válaszok az I. világháborúról (Napvilág Kiadó, 2013)

Az első világháború. A XX. század őskatasztrófája (tanulmányok) (Napvilág Kiadó, 2010)

Bihari Péter: 1914 – A nagy háború száz éve (Pesti Kalligram Kft., 2014)

Hajdu Tibor – Pollmann Ferenc: A régi Magyarország utolsó háborúja 1914-1918 (Osiris Kiadó, 2014)

Romsics Ignác (szerk.): Magyarország az első világháborúban (Kossuth Kiadó, 2010)

Max Hastings: 1914 – Európa lángba borul (Gabo Könyvkiadó és Keresk. Kft., 2014)

[Nagy Háború Blog](#)

[Első világháború - a 100. évfordulás Page](#)

Forradalmak és békekötések:

Siklós András: Magyarország, 1918-1919. Események, képek, dokumentumok (Magyar Helikon Kiadó, Bp. 1978)

Hajdu Tibor: Közép-Európa forradalma, 1917-1921 (Gondolat Könyvkiadó, Budapest, 1989)

Hajdu Tibor: Ki volt Károlyi Mihály? (Napvilág Kiadó, Budapest, 2012)

Borsányi György: Kun Béla. Politikai életrajz (Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1979)

Ormos Mária: Padovától Trianonig (Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1984)

Romsics Ignác: A trianoni békeszerződés (Osiris, Budapest, 2007)

Ablonczy Balázs: Trianon-legendák (Jaffa Kiadó, Budapest, 2010)

További felhasználható irodalom és forrásanyag:

A. J. P. Taylor: Az első világháború képes krónikája (Akadémiai Kiadó, Budapest, 1988)

[Fortepan archív fényképgyűjtemény](#)

[Arcanum Digitális Tudománytár](#)

[Elektronikus Periodika Adatbázis Archívum](#) (különösen: Vasárnapi Újság)

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

Politikatörténeti Intézet

+36-1-301-20-20, politikatorneneti@gmail.com

www.polhist.hu * www.elsovh.hu

Co-funded by the
Europe for Citizens
Programme of the
European Union

POLITIKATÖRTÉNETI

PTI

INTÉZET